

PLAN OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZO-EDUKACYJNY ŻŁOBKA PUBLICZNEGO W BOŻKOWIE

I. WIZYTÓWKA INSTYTUCJI OPIEKI NAD DZIEĆMI DO LAT TRZECH

1. Nazwa Instytucji: **Żłobek Publiczny w Bożkowie**

a) Organ prowadzący: Gmina Nowa Ruda

b) Nr wpisu do rejestru: 27536/Z

2. Lokalizacja:

Adres: **Bożków 89E; 57-441 Bożków**

a) Dostęp do środków transportu: We pobliżu Żłobka **nie funkcjonuje komunikacja publiczna**, co oznacza, że dojazd do Żłobka Publicznego w Bożkowie możliwy jest wyłącznie transportem własnym.

W bezpośrednim sąsiedztwie żłobka znajdują się **miejsca parkingowe (około 10 miejsc)**, zlokalizowane w odległości **około 70–100 metrów** od wejścia do budynku. Parkingi te są ogólnodostępne i umożliwiają bezpieczne zatrzymanie pojazdu podczas przyprowadzania i odbierania dzieci.

Na terenie żłobka wydzielono również **miejsca parkingowe dla rodziców dzieci z niepełnosprawnościami**. Wjazd na teren żłobka w celu skorzystania z tych miejsc wymaga **wcześniejszego uzgodnienia z dyrektorem placówki**, co pozwala zapewnić bezpieczeństwo oraz właściwą organizację ruchu na terenie żłobka.

b) Bliskość terenów zielonych: Bożków jest wsią otoczoną licznymi terenami zielonymi, co sprzyja organizowaniu aktywności na świeżym powietrzu oraz kontaktowi dzieci z naturą. Żłobek Publiczny w Bożkowie zlokalizowany jest na lekkim uboczu wsi, w pobliżu ogródków działkowych i z dala od zwartej zabudowy, co zapewnia spokojne i bezpieczne warunki do codziennych spacerów i zabaw.

Bezpośrednio wokół budynku żłobka znajdują się:

- łąki i trawniki,
- młode nasadzenia drzew (m.in. brzozy),
- pas zieleni z krzewami i kwiatami.

Dodatkowo w **bezpośrednim otoczeniu żłobka powstał tradycyjny sad z dawnymi odmianami drzew owocowych**, który pełni funkcję przyrodniczo-edukacyjną. Sad umożliwia dzieciom obserwację cyklu życia roślin, zmian zachodzących w przyrodzie oraz bezpośredni kontakt

z naturalnym środowiskiem. Jest także przestrzenią sprzyjającą zajęciom sensorycznym, eksploracji oraz spokojnym zabawom na świeżym powietrzu.

W odległości około **300 metrów** od placówki znajduje się również:

- **zabytkowy park pałacowy w stylu angielskim** (teren Zespołu Szkół Agrotechnicznych) – ogólnodostępny, idealny na spacer edukacyjny,
- zacieniona **aleja prowadząca do Leśniczówki**, sprzyjająca obserwacjom przyrodniczym,
- **trasa rowerowa** w kierunku ruin wieży widokowej na Grodziszczu, będąca dodatkową atrakcją krajobrazową.

Bliskość tak zróżnicowanych terenów zielonych, w tym własnego sadu edukacyjnego, wzbogaca ofertę wychowawczo-edukacyjną żłobka i wspiera rozwój dzieci w harmonii z naturą.

3. Struktura i zasoby:

a) Liczba miejsc: 25

b) Grupy wiekowe: W Żłobku Publicznym w Bożkowie funkcjonują **dwie grupy wiekowe**, zgodnie z wewnętrzną organizacją placówki:

1. **Grupa I – „Pszczółki”** Dzieci od ukończenia **20. tygodnia życia do 12. miesiąca życia.**
2. **Grupa II – „Biedronki”** Dzieci od **12. miesiąca życia do ukończenia 3. roku życia.**

Podział ten obowiązuje **organizacyjnie**, natomiast w codziennym funkcjonowaniu żłobka dzieci **przebywają i bawią się wspólnie w jednej przestrzeni**, tworząc **grupę mieszaną wiekowo**. Rozwiązanie to jest zgodne z:

- **metodyką Montessori**, która zakłada naturalne współdziałanie dzieci w różnym wieku oraz uczenie się poprzez obserwację i naśladowanie,
- współczesnymi założeniami pedagogiki żłobkowej, w której **różnorodność rozwojowa jest normą**, a kontakt młodszych i starszych dzieci sprzyja rozwojowi społecznemu,
- modelem pracy opartym na **samodzielności, wzajemnym wspieraniu się i budowaniu relacji w sposób naturalny**.

Uzasadnienie i sposób organizacji pracy

- Dzieci młodsze czerpią z obserwowania działań dzieci starszych, co wspiera ich **rozwój mowy, motoryki, eksploracji i samodzielności**.
- Dzieci starsze rozwijają empatię, umiejętność pomocy i poczucie odpowiedzialności – co jest jednym z fundamentów **pozytywnej dyscypliny i pedagogiki Montessori**.
- Opiekunowie dostosowują aktywności, poziom trudności i tempo pracy do **indywidualnych możliwości** każdego dziecka, zgodnie z zasadą: **„Pomóż mi zrobić to samemu, ale nie rób za mnie tego, co mogę zrobić sam.”**

Taki model pracy:

- sprzyja budowaniu relacji społecznych między dziećmi w różnym wieku,
- umożliwia naturalne naśladownictwo i wspólne odkrywanie otoczenia,
- pozwala na elastyczne reagowanie na potrzeby dziecka,
- jest zgodny z wynikami badań potwierdzającymi wartość grup mieszanych wiekowo.

Zmiana grupy

Dziecko może zostać przeniesione do grupy organizacyjnie wyższej w ciągu roku żłobkowego, jednak **podstawą jest gotowość rozwojowa**, a nie sztywny wiek. Kryteria oceny gotowości obejmują:

- poziom samodzielności,
- regulację emocjonalną,
- funkcjonowanie społeczne,
- motorykę adekwatną do etapu rozwoju.

c) Dostępność specjalistycznych sal: Żłobek Publiczny w Bożkowie mieści się w **nowo wybudowanym, nowoczesnym budynku**, oddanym do użytku **2 października 2023 r.** W obiekcie funkcjonuje również przedszkole, co umożliwia współdzielenie wybranych przestrzeni specjalistycznych, dostosowanych do potrzeb dzieci w wieku żłobkowym.

Dzieci uczęszczające do żłobka mają dostęp do następujących sal:

Sala Doświadczenia Świata (Sala Snoezelen)

To nowoczesna, specjalistyczna przestrzeń wspierająca:

- wyciszenie,
- regulację emocjonalną i sensoryczną,
- rozwój zmysłów oraz poczucia sprawczości.

Sala wyposażona jest w elementy świetlne, dotykowe, dźwiękowe i projekcyjne, umożliwiające prowadzenie zajęć w atmosferze spokoju i bezpieczeństwa.

Sala Montessori

Wyposażona w materiały wspierające:

- samodzielność,
- koncentrację,
- rozwój motoryczny i poznawczy,
- uczenie się poprzez działanie zgodnie z zasadami pedagogiki Montessori.

Przestrzeń ta wykorzystywana jest do cichej pracy, ćwiczeń praktycznego życia, rozwijania motoryki małej oraz rozwijania poczucia porządku i struktury.

Aula przedszkolna (przestrzeń ruchowa)

Duża sala przeznaczona do:

- zajęć ruchowych,
- aktywności ogólnorozwojowych,
- ćwiczeń wspierających koordynację i równowagę,
- zabaw muzyczno–ruchowych.

Aula umożliwia realizację zajęć ruchowych również w okresie zimowym lub w dni o niesprzyjającej pogodzie.

Sala integracji sensorycznej (Wczesne Wspomaganie Rozwoju)

Dzieci posiadające odpowiednie wskazania specjalistyczne mogą korzystać z profesjonalnie wyposażonej **sali integracji sensorycznej**, w której realizowane są:

- ćwiczenia stymulujące układ przedsionkowy, proprioceptywny i dotykowy,
- zajęcia wspierające regulację sensoryczną i emocjonalną,
- działania wspomagające rozwój motoryki i koordynacji.

Z sali tej dzieci korzystają **indywidualnie** lub **w małych grupach**, zgodnie z zaleceniami terapeutów.

d) Przestrzenie zewnętrzne: Dzieci uczęszczające do Żłobka Publicznego w Bożkowie mają dostęp do **bezpiecznych i zróżnicowanych terenów zewnętrznych**, sprzyjających aktywności ruchowej, eksploracji oraz kontaktowi z naturą.

Plac zabaw dedykowany dzieciom ze żłobka

Na terenie placówki znajduje się **wydzielony, ogrodzony plac zabaw**, wybudowany w ramach programu „Aktywny plac zabaw” i oddany do użytku w listopadzie 2025 r., wyposażony w:

- bezpieczną, amortyzującą nawierzchnię,
- **piaskownicę**,
- **karuzelę** oraz inne urządzenia sprzyjające rozwojowi motoryki dużej,
- sprzęty podzielone na **strefy tematyczne**, dostosowane do wieku żłobkowego,
- elementy małej architektury, takie jak **ławki**,
- **żagle przeciwsłoneczne**, zapewniające ochronę przed słońcem w okresie letnim.

Plac zabaw umożliwia prowadzenie różnorodnych aktywności ruchowych, sensorycznych i społecznych w bezpiecznym otoczeniu.

Tereny zielone do edukacji i zabawy

Dzieci mają również dostęp do przyległych terenów zielonych, w tym:

- dodatkowej **piaskownicy** położonej na naturalnym podłożu,
- przestrzeni trawiastej sprzyjającej zabawom swobodnym,
- **skrzyń do upraw roślin**, wykorzystywanych w ramach aktywności przyrodniczych oraz projektów edukacyjnych.

Tereny te umożliwiają prowadzenie zajęć sensorycznych, obserwacji przyrodniczych oraz pierwszych doświadczeń z ogrodnictwem, zgodnie z założeniami pedagogiki Montessori i edukacji blisko natury.

Zewnętrzna infrastruktura żłobka zapewnia dzieciom:

- codzienny kontakt z naturą,
- możliwość swobodnej aktywności ruchowej,
- bezpieczne warunki zabawy,
- dostęp do przestrzeni sprzyjających rozwojowi sensorycznemu i poznawczemu.

Przestrzenie zewnętrzne są uzupełnieniem środowiska edukacyjnego żłobka i stanowią ważny element realizacji programu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego.

4. Kierownictwo i kontakt:

a) Dyrektor: Beata Pałdzierniak tel.: 74 871 42 09

b) Osoby kontaktowe: Monika Pawlik tel.: 74 871 42 09

5. Charakter i metody pracy:

a) Metodyka: W pracy z dziećmi w wieku żłobkowym stosowane są różnorodne metody wspierające ich rozwój emocjonalny, społeczny, poznawczy i motoryczny. Do najważniejszych należą:

Elementy pedagogiki Montessori

- Indywidualizacja tempa rozwoju dziecka.
- Zachęcanie do samodzielności (np. samodzielne próby jedzenia, ubierania się, wybierania aktywności).
- Przygotowane otoczenie – materiały dostosowane do wieku i możliwości dziecka.
- Wspieranie naturalnej ciekawości poprzez aktywności sensoryczne i manipulacyjne.

Metody aktywizujące

- Zabawy manipulacyjne, konstrukcyjne, ruchowe i sensoryczne.
- Stymulacja polisensoryczna: dotyk, wzrok, słuch, równowaga, propriocepcja.
- Wprowadzanie gier i zabaw rozwijających uwagę, pamięć i koordynację.

Metoda zabawowa

- Poznawanie świata poprzez zabawę – główną aktywność dziecka w tym wieku.
- Zastosowanie krótkich, angażujących zabaw ruchowych, muzycznych, rytmicznych i tematycznych.
- Zabawy swobodne oraz kierowane, dostosowane do nastroju i gotowości grupy.

Metody wspierające rozwój emocjonalno-społeczny

- Budowanie bezpiecznej relacji z opiekunem poprzez responsywność i uważność.
- Modelowanie pozytywnych zachowań, uczenie współpracy i dzielenia się.
- Stosowanie komunikacji wspierającej, łagodnych form dyscypliny i wyjaśniania emocji.

Metody rozwijające mowę i komunikację

- Czytanie krótkich książeczek, rymowanek i wierszyków.
- Proste ćwiczenia logopedyczne oparte na zabawie.
- Zachęcanie do komunikacji werbalnej i niewerbalnej (gesty, wskazywanie, powtarzanie dźwięków).

Metody ruchowe

- Codzienna aktywność fizyczna w sali i na świeżym powietrzu.
- Zabawy rytmiczne i taneczne rozwijające koordynację.
- Ćwiczenia ogólnorozwojowe wspierające motorykę dużą i małą.

Elementy Pozytywnej Dyscypliny

- Oparta na szacunku, empatii oraz jasnych, konsekwentnych granicach.
- Wspiera rozwój kompetencji społeczno-emocjonalnych poprzez uczenie współpracy, komunikacji i rozwiązywania problemów.
- Rezygnuje z kar i nagród na rzecz naturalnych konsekwencji oraz zachęcania (zamiast oceniania).
- Opiekunowie stosują komunikaty wspierające, opisujące zachowania, zamiast oceniających.
- Tworzenie atmosfery bezpieczeństwa i przewidywalności, która jest podstawą regulacji emocjonalnej małych dzieci.

b) Specjalne programy: W żłobku realizowane są specjalne programy wspierające rozwój dzieci wymagających dodatkowej troski, a także programy ułatwiające adaptację i funkcjonowanie w grupie. Programy te dostosowane są do indywidualnych potrzeb dzieci oraz możliwości organizacyjnych placówki.

Program adaptacyjny dla dzieci z trudnościami w procesie adaptacji

Cel

programu:

Ułatwienie dziecku łagodnego przejścia z domowego środowiska do grupy żłobkowej oraz budowanie poczucia bezpieczeństwa.

Założenia programu:

- stopniowe wprowadzanie do grupy (krótsze pobyty, zwiększane wraz z postępem adaptacji),
- ścisła współpraca z rodzicami/opiekunami,
- indywidualne podejście do emocjonalnych potrzeb dziecka,
- zapewnienie stałego opiekuna w okresie adaptacyjnym,
- stosowanie technik wyciszających i wspierających regulację emocji.

Zajęcia wspierające rozwój dzieci z cechami ze spektrum autyzmu lub innymi wyzwaniami rozwojowymi

Cel programu:

Wspomaganie komunikacji, integracji sensorycznej oraz umiejętności społecznych dzieci, które wymagają dodatkowego wsparcia.

Forma realizacji:

- krótkie, dostosowane zajęcia indywidualne lub w małych grupach,
- wprowadzanie elementów integracji sensorycznej (SI),
- ćwiczenia komunikacyjne (językowe i alternatywne formy komunikacji),
- zabawy rozwijające kontakt wzrokowy, naprzemiennność i naśladowanie,
- obserwacja dziecka i dostosowanie środowiska do jego potrzeb (np. ograniczenie bodźców, kąciek wyciszenia).

c) Innowacje: W żłobku wdrażane są rozwiązania podnoszące jakość opieki, bezpieczeństwa i wsparcia rozwojowego dzieci. Stanowią one elementy innowacyjne w praktyce opiekuńczo-wychowawczej i wyróżniają placówkę na tle standardowych form opieki nad dziećmi do lat 3.

Współpraca ze specjalistami z Zespołu Szkół nr 3 w Bożkowie

Innowacyjnym rozwiązaniem jest system regularnych konsultacji specjalistycznych obejmujący pedagoga, pedagoga specjalnego, logopedę oraz psychologa. Konsultacje realizowane są na prośbę Dyrektora żłobka i umożliwiają:

- wczesne rozpoznawanie trudności rozwojowych u dzieci,
- udzielanie opiekunom specjalistycznych wskazówek i wsparcia,
- szybkie reagowanie i kierowanie dzieci na dalszą diagnostykę w razie potrzeby.

Tak zorganizowana forma współpracy stanowi model **wczesnego wsparcia rozwoju**, rzadko spotykany w żłobkach i znacznie podnosi jakość opieki nad dziećmi.

Program wychowawczy oparty na elementach Pozytywnej Dyscypliny

W codziennej pracy opiekunów wykorzystywane są elementy Pozytywnej Dyscypliny, co stanowi nowatorskie podejście do wychowania najmłodszych. Program ten:

- wspiera rozwój społeczno-emocjonalny dzieci,
- uczy regulacji emocji oraz rozpoznawania własnych potrzeb,
- wzmacnia relacje oparte na empatii, zrozumieniu i jasnych, konsekwentnych zasadach,
- tworzy bezpieczną atmosferę sprzyjającą naturalnemu rozwojowi dziecka.

Zastosowanie Pozytywnej Dyscypliny w żłobku to rozwiązanie innowacyjne, wpisujące się w najnowsze kierunki współczesnej pedagogiki wczesnodziecięcej.

6. Bezpieczeństwo i dostosowanie do potrzeb dzieci:

a) Dostosowanie obiektu: [Żłobek mieści się w **nowym, nowoczesnym budynku oddanym do użytku 2 października 2023 r.**, co zapewnia wysoki standard bezpieczeństwa, funkcjonalności oraz dostosowania do potrzeb wszystkich dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami.

Dostosowanie przestrzeni do potrzeb dzieci

- Obiekt został zaprojektowany zgodnie z obowiązującymi normami dotyczącymi placówek opieki nad dziećmi do lat 3.
- W żłobku znajdują się **nowoczesne, przestronne sale**, zapewniające swobodę ruchu oraz bezpieczne warunki do zabawy i odpoczynku.
- Każda sala wyposażona jest w **węzeł sanitarny oraz zaplecze higieniczno-gospodarcze**, co umożliwia sprawną i bezpieczną organizację opieki.

Wyposażenie sal

- Sale wyposażone są w **nowe, certyfikowane meble oraz zabawki** spełniające normy bezpieczeństwa PN-EN.
- Wyposażenie dostosowane jest do wieku i możliwości rozwojowych dzieci, w tym do dzieci z trudnościami motorycznymi lub sensorycznymi.
- Meble zostały odpowiednio przymocowane i zabezpieczone tak, aby zapobiegać przewróceniom czy przypadkowym urazom.

Dostosowanie dla dzieci z niepełnosprawnościami

- Wejście do budynku wyposażone jest w **podjazd** umożliwiający bezpieczne poruszanie się dzieciom oraz rodzicom z wózkami lub sprzętem wspomagającym.
- Przy wejściu głównym znajduje się **wyznaczone miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami**.
 - Korzystanie z niego jest możliwe **po wcześniejszym zgłoszeniu Dyrektorowi**, w celu zapewnienia organizacji i bezpieczeństwa ruchu.
- Szerokie korytarze i przestronne sale umożliwiają bezproblemowe przemieszczanie się z wózkami, balkonikiem czy innym sprzętem pomocniczym.

Bezpieczeństwo przeciwpożarowe i techniczne

- Budynek wyposażony jest w **nowoczesny system przeciwpożarowy**, obejmujący czujniki dymu, sygnalizację alarmową oraz instrukcje ewakuacyjne.
- Obiekt poddawany jest **regularnym, aktualnym przeglądom technicznym**, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

- Stałe kontrole obejmują również **plac zabaw**, aby zapewnić dzieciom bezpieczne korzystanie z urządzeń i nawierzchni.

Bezpieczna infrastruktura zewnętrzna

- Na terenie żłobka znajduje się **ogrodzony, bezpieczny plac zabaw** z certyfikowanym wyposażeniem dostosowanym do najmłodszych dzieci.
- Nawierzchnia placu zabaw i urządzenia są regularnie kontrolowane i serwisowane.

b) Monitoring: W trosce o bezpieczeństwo dzieci oraz prawidłową organizację pracy żłobka stosowane są rozwiązania techniczne i proceduralne, choć w placówce **nie funkcjonuje monitoring wizyjny**. Zastosowane systemy kontroli dostępu oraz zabezpieczenia wejścia zapewniają ochronę przed dostępem osób nieuprawnionych oraz samodzielnym opuszczaniem budynku przez dzieci.

Kontrola dostępu do budynku

- Wejście do żłobka jest możliwe **wyłącznie dla osób posiadających indywidualny kod dostępu**, nadawany przez administrację placówki.
- System kodowy ogranicza wejście osób postronnych i zwiększa bezpieczeństwo dzieci przebywających w budynku.
- Kody udostępniane są rodzicom/opiekunom po weryfikacji oraz mogą być zmieniane w celu zachowania bezpieczeństwa.

Automatyczne zamykanie drzwi

- Drzwi wejściowe są wyposażone w **mechanizm automatycznego zamykania**, który zapobiega pozostawieniu ich w pozycji otwartej.
- Rozwiązanie to minimalizuje ryzyko niekontrolowanego wejścia osób trzecich.

Zabezpieczenie przed samodzielnym opuszczeniem budynku przez dzieci

- Drzwi posiadają **system zabezpieczający**, uniemożliwiający ich otwarcie przez dzieci.
- Umieszczenie klamek, panelu kodowego oraz konstrukcja drzwi spełniają normy bezpieczeństwa dla placówek opieki nad dziećmi do lat 3.
- Dzięki temu dzieci nie mają możliwości samodzielnego oddalenia się z terenu żłobka.

7. Programy edukacyjne i opiekuńcze:

a) Rodzaje aktywności: W żłobku realizowany jest szeroki zakres aktywności opiekuńczych, wychowawczych i edukacyjnych, dostosowanych do wieku, możliwości i indywidualnych potrzeb rozwojowych dzieci. Program obejmuje działania wspierające rozwój emocjonalny, społeczny, ruchowy, poznawczy oraz językowy.

Aktywności opiekuńcze

- Zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa, stałości i przewidywalności.
- Zaspokajanie podstawowych potrzeb: higiena, karmienie, odpoczynek, pielęgnacja.
- Tworzenie warunków do komfortowego przebywania w żłobku – troska o dobre samopoczucie i emocjonalną więź z opiekunem.
- Indywidualne tempo funkcjonowania każdego dziecka: odpoczynek, aktywność, jedzenie zgodnie z potrzebami.

Aktywności edukacyjne

a) Zabawy i aktywności sensoryczne

- Stymulacja wielozmysłowa (dotyk, wzrok, słuch, równowaga, propriocepcja).
- Zabawy z materiałami manipulacyjnymi, fakturami, masami plastycznymi.
- Doświadczenie świata poprzez eksperymenty sensoryczne.

b) Rozwój motoryki dużej i małej

- Codzienne zabawy ruchowe: turlanie, pełzanie, chodzenie, bieganie, tor przeszkód.
- Ćwiczenia rozwijające sprawność dłoni: układanki, klocki, nawlekanie, manipulowanie drobnymi materiałami.
- Zajęcia rytmiczno-ruchowe i aktywności taneczne.

c) Rozwój języka i komunikacji

- Czytanie książeczek, rymowanek i krótkich opowiadań.
- Proste zabawy logorytmiczne i dźwiękonaśladowcze.
- Zachęcanie do komunikacji werbalnej i niewerbalnej.

d) Rozwój społeczno–emocjonalny

- Uczenie czekania na swoją kolej, dzielenia się, współpracy.
- Zabawy w małych grupach wspierające relacje rówieśnicze.
- Rozwijanie umiejętności rozpoznawania i wyrażania emocji.
- Stosowanie elementów Pozytywnej Dyscypliny: jasne granice, empatia i zachęcanie.

e) Aktywności poznawcze

- Proste doświadczenia dostosowane do wieku (np. obserwowanie zjawisk przyrodniczych, zabawy wodą i światłem).
- Wprowadzanie pojęć dotyczących kolorów, kształtów, wielkości, rytmów.
- Angażowanie dziecka w zadania rozwijające pamięć i uwagę.

Aktywności kreatywne

- Zajęcia plastyczne z wykorzystaniem różnych materiałów (farby, kredki, naturalne materiały).
- Zabawy muzyczne: śpiewanki, gra na prostych instrumentach, rytmika.
- Zajęcia tematyczne rozwijające wyobraźnię i ekspresję twórczą.

Aktywności na świeżym powietrzu

- Zabawy ruchowe w ogrodzie żłobkowym.
- Obserwacje przyrody, spacer, doświadczenie otoczenia.
- Gry rozwijające koordynację ruchową i świadomość przestrzenną.

Aktywności wspierające samodzielność

- Samodzielne próby jedzenia, picia, ubierania się i sprzątania po zabawie.
- Wprowadzanie prostych rutyn dnia.
- Zachęcanie dzieci do podejmowania aktywności według własnych możliwości – zgodnie z elementami pedagogiki Montessori.

b) Dostęp do specjalistów:

Program wczesnego wspomaganie rozwoju (jeśli dziecko korzysta z zewnętrznych form terapii – współpraca z rodzicami i specjalistami)

Żłobek współpracuje z rodzicami oraz specjalistami prowadzącymi terapię dziecka (psycholog, logopeda, terapeuta SI). Współpraca obejmuje:

- wymianę informacji dotyczących funkcjonowania dziecka,
- dostosowanie codziennych aktywności do zaleceń terapeutycznych,
- wspólne wypracowywanie strategii wspierających rozwój dziecka.

Współpracę specjalistyczną na rzecz dzieci uczęszczających do żłobka zapewnia **Zespół Szkół Nr 3 w Bożkowie**, w którego strukturze zatrudnieni są: **pedagog, pedagog specjalny, logopeda** oraz **psycholog**. Specjaliści ci, na prośbę Dyrektora Zespołu Szkół oraz Dyrektora Żłobka, prowadzą konsultacje dotyczące dzieci żłobkowych.

Zakres współpracy i konsultacji:

Pedagog

- udziela wskazówek dotyczących wspierania rozwoju społecznego i emocjonalnego dziecka,
- konsultuje trudności adaptacyjne, zachowania wymagające dodatkowej uwagi oraz potrzeby edukacyjne,
- pomaga w opracowaniu indywidualnych strategii wspierających funkcjonowanie dziecka w grupie.

Pedagog specjalny

- konsultuje dzieci z podejrzeniem opóźnień rozwojowych, trudności sensorycznych lub specjalnych potrzeb edukacyjnych,
- udziela wskazówek dotyczących dostosowania środowiska i metod pracy,
- wspiera zespół w rozpoznawaniu sygnałów świadczących o potrzebie dodatkowej diagnozy.

Logopeda

- prowadzi obserwacje i konsultacje dotyczące rozwoju mowy, komunikacji i funkcji oralnych,
- wskazuje ćwiczenia stymulujące rozwój językowy adekwatne do wieku dziecka,
- rozpoznaje ewentualne nieprawidłowości w rozwoju mowy i sugeruje dalsze kroki diagnostyczne lub terapeutyczne.

Psycholog

- wspiera opiekunów w zakresie rozpoznawania potrzeb emocjonalnych i społecznych dziecka,
- konsultuje zachowania trudne, reakcje adaptacyjne, lęki separacyjne i problemy z regulacją emocji,
- udziela rodzicom porad dotyczących wsparcia dziecka w środowisku domowym.

Warunki dostępności i organizacja konsultacji

- Konsultacje odbywają się **na terenie Zespołu Szkół nr 3 lub w żłobku**, zgodnie z ustaleniami między specjalistami a dyrekcją.
- Odbywają się **na wniosek Dyrektora Żłobka**, po wcześniejszej obserwacji i analizie potrzeb dziecka oraz zgodzie rodziców.
- Wsparcie specjalistów ma formę **konsultacyjną i doradczą**, a nie terapii systematycznej prowadzonej w żłobku.
- Informacje z konsultacji przekazywane są opiekunom dziecka w sposób poufny i z poszanowaniem obowiązujących przepisów.

II. CELE OGÓLNE

1. **Zapewnienie dzieciom optymalnych warunków pobytu i poczucia bezpieczeństwa** poprzez organizację opieki opartej na szacunku, uważności i zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka (fizjologicznych, emocjonalnych, społecznych), zgodnie z Konwencją o Prawach Dziecka.
2. **Stworzenie przestrzeni wspierającej harmonijny rozwój dziecka** – emocjonalny, społeczny, poznawczy, twórczy i fizyczny – w oparciu o kontakt z naturą, własną aktywność, doświadczenia sensoryczne oraz indywidualne tempo rozwoju.
3. **Wspieranie samodzielności, samoregulacji i budowanie poczucia kompetencji** poprzez organizację środowiska, które umożliwia dziecku wykonywanie czynności „samemu”, zgodnie z pedagogiką Montessori oraz filozofią Pozytywnej Dyscypliny.
4. **Kształtowanie zdrowych nawyków życiowych i postaw ekologicznych** poprzez codzienny kontakt z naturą, odpowiedzialne korzystanie z zasobów, zdrowe żywienie i promowanie aktywności fizycznej.
5. **Budowanie relacji pełnych szacunku między dziećmi, opiekunami i rodzicami** w duchu Pozytywnej Dyscypliny – opartej na życzliwości, konsekwencji, współpracy i wzmacnianiu umiejętności społecznych od najmłodszych lat.

III. CELE SZCZEGÓŁOWE

Cele te zostały dostosowane do sposobu funkcjonowania żłobka, programu Montessori, profilu ekologicznego oraz zasad Pozytywnej Dyscypliny. **Realizacja celów szczegółowych odbywa się przede wszystkim poprzez codzienne doświadczenia dziecka oraz różnorodne formy zabawy, stanowiące podstawową aktywność dziecka w wieku żłobkowym.** Planowane aktywności obejmują zabawy swobodne, edukacyjne, sensoryczne, ruchowe, twórcze, symboliczne oraz doświadczenia dnia codziennego, dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości rozwojowych dzieci.

1. Rozwój emocjonalny (zgodny z Pozytywną Dyscypliną):

- wspieranie dziecka w **rozpoznawaniu, nazywaniu i regulowaniu emocji**,
- rozwijanie umiejętności **samoregulacji w sytuacjach trudnych**,
- uczenie akceptowalnych sposobów wyrażania złości, frustracji czy rozczarowania,
- wzmacnianie **poczucia własnej wartości i sprawczości**,
- budowanie odporności emocjonalnej poprzez rutyny, przewidywalność i poczucie bezpieczeństwa.

2. Rozwój społeczny:

- kształtowanie umiejętności współpracy, dzielenia się, czekania na swoją kolej,
- rozwijanie postawy **empatii i uważności na potrzeby innych**,

- wprowadzanie zasad i granic w sposób życzliwy, spokojny, konsekwentny,
- wspieranie budowania pierwszych relacji między dziećmi.

3. Samodzielność i samoregulacja:

- rozwijanie umiejętności samoobsługi (jedzenie, ubieranie, higiena, sprzątanie po sobie),
- wzmacnianie wewnętrznej motywacji dziecka zamiast zewnętrznych nagród i kar (zasada PD),
- umożliwienie dokonywania prostych wyborów, aby budować poczucie sprawczości.

4. Rozwój ruchowy i sensoryczny:

- codzienny ruch na placu zabaw i spacer w kontakcie z naturą,
- wspieranie integracji sensorycznej poprzez odpowiednio dobrane materiały Montessori i salę doświadczania świata,
- rozwijanie motoryki dużej i małej poprzez zabawy manipulacyjne, konstrukcyjne i eksploracyjne.

5. Rozwój poznawczy i twórczy:

- rozwijanie ciekawości, wytrwałości i gotowości do eksplorowania świata,
- stymulowanie myślenia przyczynowo-skutkowego, logicznego i kreatywnego,
- zapewnienie kontaktu z muzyką, sztuką, literaturą i zabawami rytmicznymi,
- budowanie wspólnego pola uwagi i zdolności koncentracji.

6. Rozwój językowy i komunikacyjny:

- tworzenie warunków do bogatego rozwoju mowy poprzez codzienne rozmowy, śpiewanie, czytanie, zabawy paluszkowe,
- wspieranie komunikacji niewerbalnej i werbalnej,
- zachęcanie do wyrażania potrzeb i emocji słowem lub gestem (zgodnie z PD – „komunikaty jestem” i modelowanie języka szacunku).

7. Rozwijanie postaw ekologicznych:

- budowanie nawyków prośrodowiskowych: segregowanie śmieci, oszczędzanie wody i energii, dbanie o rośliny i otoczenie,
- codzienny kontakt z naturą i obserwacja zjawisk przyrodniczych,
- korzystanie z naturalnych materiałów, drewnianych zabawek i elementów otoczenia.

8. Budowanie bezpiecznego i wartościowego środowiska:

- zapewnienie przestrzeni wolnej od przemocy fizycznej i emocjonalnej,
- stosowanie rozwiązań zgodnych z Pozytywną Dyscypliną: **nauka zamiast kar, jasne granice, rutyny, przewidywalność, współpraca, szacunek,**
- modelowanie przez dorosłych właściwych zachowań społecznych.

9. Włączenie rodziców – zgodnie z Pozytywną Dyscypliną

- budowanie **partnerskiej relacji** z rodzicami opartej na współpracy i regularnej komunikacji,
- wspólne ustalanie sposobów wspierania rozwoju dziecka,
- edukowanie rodziców w zakresie rozwoju emocjonalnego, samoregulacji i zasad PD,
- zapewnienie spójności działań między żłobkiem a domem,

- organizowanie wydarzeń integracyjnych oraz konsultacji ze specjalistami (psycholog, logopeda, pedagog).

PODSUMOWANIE

Połączenie **elementów Montessori, profilu ekologicznego** oraz **Pozytywnej Dyscypliny** daje żłobkowi spójny, nowoczesny model pracy, w którym:

- dziecko jest podmiotem,
- rozwój przebiega w atmosferze bezpieczeństwa i akceptacji,
- granice są jednocześnie **jasne, życzliwe i konsekwentne**,
- relacje i współpraca są fundamentem nauki,
- a środowisko staje się edukatorem.

IV.METODY PRACY Z DZIEĆMI

(Pozytywna Dyscyplina – Integracja Sensoryczna – Metodyka Montessori)

Praca z dziećmi w wieku żłobkowym opiera się na holistycznym podejściu do rozwoju dziecka, uwzględniającym jego potrzeby emocjonalne, sensoryczne, poznawcze i społeczne. Fundamentem codziennej pracy są **założenia Pozytywnej Dyscypliny**, uzupełnione o **elementy integracji sensorycznej** oraz **metodykę pedagogiki Marii Montessori**, która wspiera samodzielność, sprawczość i rozwój w indywidualnym tempie.

Każde dziecko traktowane jest jako **jednostka wyjątkowa**, rozwijająca się w swoim własnym rytmie, a zróżnicowanie rozwojowe jest postrzegane jako naturalna i wartościowa cecha grupy.

Realizacja powyższych metod odbywa się poprzez codzienne doświadczenia dziecka oraz różnorodne formy zabawy opisane w rozdziale „Planowane aktywności dzieci”.

Personel żłobka stosuje świadome działania metodyczne sprzyjające budowaniu u dzieci poczucia przynależności do grupy oraz zainteresowania innymi dziećmi. Opiekunowie wspierają dzieci w nawiązywaniu pierwszych relacji poprzez uważną obecność, modelowanie zachowań społecznych, nazywanie relacji („Zosia i Antek bawią się razem”), zachęcanie do obserwowania i wspólnych działań oraz delikatne łączenie dzieci w zabawach bez przymusu. Dorośli tworzą okazje do wspólnego działania, jednocześnie respektując indywidualne tempo i gotowość dziecka do kontaktów społecznych.

1. Pozytywna Dyscyplina jako fundament relacji

Pozytywna Dyscyplina stanowi podstawę wszystkich oddziaływań wychowawczych i opiekuńczych. Zakłada ona:

- budowanie relacji opartych na **szacunku, empatii i wzajemności**,
- stawianie **jasnych i życzliwych granic**,
- wspieranie **samoregulacji i kompetencji społecznych**,
- rezygnację z kar i nagród na rzecz **uczenia umiejętności życiowych**.

Zachowania dzieci postrzegane są jako komunikaty ich potrzeb – emocjonalnych lub sensorycznych – a rolą dorosłego jest pomóc dziecku te potrzeby rozpoznać i zaspokoić w bezpieczny sposób.

W ciągu roku opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego w żłobku celebrowane są w sposób dostosowany do wieku dzieci wybrane święta, wydarzenia kalendarzowe i ważne momenty dla

społeczności żłobka (np. pory roku, święta rodzinne, wydarzenia integrujące grupę), jako okazja do budowania poczucia przynależności, wspólnoty oraz wzmacniania relacji między dziećmi.

Wskazówki metodyczne dla personelu

Personel żłobka stosuje Pozytywną Dyscyplinę jako podstawę codziennej pracy opiekuńczo-wychowawczej, kierując się zasadą, że **relacja z dorosłym jest kluczowa dla poczucia bezpieczeństwa, samoregulacji i rozwoju społecznego dziecka.**

a) Budowanie relacji opartych na szacunku i empatii

- Opiekunowie reagują na sygnały dzieci w sposób spokojny, uważny i adekwatny do sytuacji.
- Dziecko jest traktowane podmiotowo – jego emocje, potrzeby i doświadczenia są zauważane, nazywane i akceptowane.
- Dorosły komunikuje się z dzieckiem w sposób jasny, życzliwy i dostosowany do wieku, unikając oceniania, krytyki i zawstydzania.
- Personel dba o nawiązywanie indywidualnego kontaktu z każdym dzieckiem (kontakt wzrokowy, spokojny ton głosu, bliskość), szczególnie w momentach trudnych emocjonalnie.

b) Stawianie jasnych i życzliwych granic

- Opiekunowie formułują granice w sposób prosty, spokojny i konsekwentny, adekwatny do możliwości rozwojowych dziecka.
- Zasady w grupie są nieliczne, zrozumiałe i powtarzalne, wspierane przez rutyny dnia codziennego.
- Granice służą ochronie dziecka, innych dzieci i wspólnej przestrzeni, a ich celem nie jest kontrola, lecz poczucie bezpieczeństwa.
- W sytuacjach trudnych dorosły reaguje bez użycia kar i gróźb, jednocześnie nie zgadzając się na zachowania zagrażające bezpieczeństwu.

c) Wspieranie samoregulacji i kompetencji społecznych

- Personel pomaga dzieciom rozpoznawać i nazywać emocje oraz sygnały z ciała („Widzę, że jesteś zdenerwowany”, „Twoje ciało potrzebuje odpoczynku”).
- Opiekunowie modelują umiejętności społeczne poprzez własne zachowanie: spokojne rozwiązywanie konfliktów, okazywanie empatii, szacunku i współpracy.
- Dzieci otrzymują wsparcie w szukaniu akceptowalnych sposobów radzenia sobie z emocjami, zamiast oceniania lub ignorowania trudnych zachowań.
- Dorosły wspiera dzieci w nawiązywaniu relacji z innymi, zachęcając do obserwowania, wspólnych działań i stopniowego wchodzenia w interakcje – bez przymusu.

d) Rezygnacja z kar i nagród – uczenie umiejętności

- Personel nie stosuje kar, nagród materialnych ani systemów punktowych.
- Trudne zachowania traktowane są jako **informacja o niezaspokojonej potrzebie dziecka**, a nie jako złe intencje.
- Zamiast kar opiekunowie skupiają się na uczeniu dzieci umiejętności potrzebnych w danej sytuacji (czekanie na swoją kolej, prośenie o pomoc, wyrażanie emocji).
- Dorosły towarzyszy dziecku w naprawianiu sytuacji (np. odbudowaniu relacji, naprawieniu szkody), wspierając poczucie odpowiedzialności, a nie wstydu.

e) Rola dorosłego jako regulatora emocji

- W sytuacjach silnych emocji dorosły przejmuje funkcję „zewnętrznego regulatora”, pomagając dziecku wrócić do równowagi poprzez obecność, spokój i przewidywalność.
- Opiekun dostosowuje wymagania do aktualnego stanu emocjonalnego i sensorycznego dziecka.
- Po uspokojeniu sytuacji dorosły pomaga dziecku zrozumieć przeżycia i doświadczenia w sposób adekwatny do wieku.

PODSUMOWANIE

Stosowanie Pozytywnej Dyscypliny w pracy personelu sprzyja:

- budowaniu u dzieci poczucia bezpieczeństwa i przynależności,
- rozwijaniu samoregulacji emocjonalnej i społecznej,
- wzmacnianiu relacji opartych na szacunku i zaufaniu,
- tworzeniu spokojnego, przewidywalnego środowiska wychowawczego.

2. Metodyka Montessori – „Pomóż mi zrobić to samemu”

Metodyka Montessori jest naturalnym dopełnieniem Pozytywnej Dyscypliny. Jej podstawą jest przekonanie, że **dziecko uczy się najlepiej poprzez samodzielne działanie w odpowiednio przygotowanym otoczeniu.**

W praktyce oznacza to, że:

- otoczenie jest uporządkowane, estetyczne i przewidywalne,
- każdy przedmiot ma swoje stałe miejsce,
- dzieci mają swobodny dostęp do pomocy i materiałów dostosowanych do wieku i etapu rozwoju.

Materiał Montessori:

- wspiera koncentrację i wytrwałość,
- rozwija motorykę małą i dużą,
- umożliwia uczenie się przez działanie i doświadczenie,
- pozwala dziecku na **samodzielne korygowanie błędów** bez ingerencji dorosłego.

Rola opiekuna polega na:

- obserwacji dziecka,
- przygotowaniu środowiska,
- dyskretnym wspieraniu,
- wycofaniu się wtedy, gdy dziecko działa samodzielnie.

Wskazówki metodyczne dla personelu

Personel żłobka stosuje elementy metodyki Montessori, uznając samodzielną aktywność dziecka za podstawowy sposób uczenia się i poznawania świata. Rolą dorosłego jest stworzenie warunków, w których dziecko może działać samodzielnie, w swoim tempie i zgodnie z własnymi zainteresowaniami.

a) Przygotowanie otoczenia jako „niepisany nauczyciel”

- Opiekunowie dbają o to, aby przestrzeń była **uporządkowana, estetyczna i przewidywalna**, co sprzyja poczuciu bezpieczeństwa dziecka.
- Każdy przedmiot ma swoje **stałe, oznaczone miejsce**, dostępne dla dziecka na jego wysokości.
- Materiały są prezentowane w ograniczonej liczbie egzemplarzy, aby wspierać koncentrację i uczenie się zasad społecznych (czekanie, wybór).
- Otoczenie jest dostosowane do aktualnych możliwości rozwojowych dzieci i regularnie modyfikowane na podstawie obserwacji.

b) Swobodny dostęp do materiałów i możliwość wyboru

- Opiekunowie umożliwiają dzieciom **samodzielny wybór aktywności**, bez narzucania kolejności czy tempa działania.
- Dzieci mają swobodny dostęp do materiałów Montessori oraz pomocy dydaktycznych odpowiednich do ich wieku i etapu rozwoju.
- Dorosły respektuje decyzję dziecka o rozpoczęciu, kontynuowaniu lub zakończeniu aktywności.

c) Prezentowanie materiałów i działań

- Opiekunowie prezentują materiały w sposób **krótki, spokojny i czytelny**, używając minimalnej liczby słów.
- Prezentacja odbywa się wtedy, gdy dziecko jest gotowe i zainteresowane.
- Dorosły pokazuje sposób użycia materiału, a następnie **oddaje inicjatywę dziecku**.

d) Obserwacja jako podstawa planowania

- Personel prowadzi uważną obserwację dzieci, aby rozpoznać:
 - aktualne potrzeby rozwojowe,
 - zainteresowania dziecka,
 - moment gotowości do nowych wyzwań.
- Na podstawie obserwacji opiekun dostosowuje środowisko, proponowane materiały i sposób wsparcia.

e) Dyskretne wspieranie bez wyręczania

- Opiekun udziela pomocy **tylko wtedy, gdy jest ona rzeczywiście potrzebna**.
- Wspieranie ma charakter delikatny i nienarzucający – dorosły nie poprawia dziecka, nie przyspiesza jego działań i nie wykonuje czynności za nie.
- Błędy traktowane są jako naturalny element procesu uczenia się; dziecko ma możliwość samodzielnej korekty.

f) Wycofywanie się dorosłego

- Gdy dziecko działa samodzielnie i z zaangażowaniem, dorosły **wycofuje się**, pozostając uważnym obserwatorem.
- Czas pracy własnej dziecka nie jest przerywany bez wyraźnej potrzeby (np. zagrożenia bezpieczeństwa).
- Dorosły dba o to, aby dziecko miało wystarczająco dużo czasu na dokończenie rozpoczętej aktywności.

g) Wspieranie samodzielności w czynnościach dnia codziennego

- Elementy metodyki Montessori są stosowane również w:
 - jedzeniu,
 - ubieraniu się,
 - higienie,
 - sprzątaniu po sobie.
- Opiekun zachęca dziecko do samodzielnego działania, dostosowując pomoc do jego możliwości i aktualnego stanu emocjonalnego.

PODSUMOWANIE

Stosowanie metodyki Montessori przez personel:

- wspiera rozwój samodzielności i sprawczości dziecka,
- wzmacnia koncentrację i wytrwałość,
- buduje poczucie kompetencji i wartości własnej,
- tworzy środowisko sprzyjające uczeniu się przez działanie i doświadczenie.

3. Integracja sensoryczna w codziennych aktywnościach

Elementy integracji sensorycznej są włączone w codzienne doświadczenia dzieci. Celem jest wspieranie prawidłowego przetwarzania bodźców zmysłowych oraz regulacji napięcia i emocji.

Dzieci mają możliwość:

- aktywności ruchowej (zabawy równoważne, wspinanie, turlanie),
- kontaktu z różnorodnymi fakturami, zapachami i dźwiękami,
- zabaw manipulacyjnych, wodnych, plastycznych i konstrukcyjnych,
- korzystania z pomocy sensorycznych i sali doświadczania świata.

Aktywności sensoryczne są dobierane w sposób naturalny i nienarzucający, z poszanowaniem indywidualnej wrażliwości sensorycznej dziecka.

Wskazówki metodyczne dla personelu

Personel żłobka uwzględnia elementy integracji sensorycznej w codziennych działaniach, przyjmując, że sposób przetwarzania bodźców zmysłowych ma istotny wpływ na zachowanie, samoregulację oraz możliwości uczenia się dziecka.

Celem działań personelu jest **wspieranie prawidłowego przetwarzania sensorycznego**, regulacji napięcia emocjonalnego oraz zapewnienie dzieciom doświadczeń zmysłowych adekwatnych do ich indywidualnych potrzeb.

a) Obserwacja jako podstawa działań

- Personel systematycznie obserwuje reakcje dzieci na bodźce sensoryczne (ruch, dotyk, dźwięk, światło, zapach).
- Zwraca uwagę na sygnały przestymulowania, unikania bodźców lub potrzeby zwiększonej aktywności ruchowej.
- Na podstawie obserwacji modyfikuje środowisko oraz organizację aktywności.

b) Naturalne włączanie bodźców sensorycznych w rytm dnia

- Aktywności sensoryczne są włączane w codzienne doświadczenia dzieci, m.in. podczas:
 - zabaw swobodnych,
 - czynności higienicznych i pielęgnacyjnych,
 - posiłków,
 - pobytu na świeżym powietrzu,
 - odpoczynku i wyciszenia.
- Personel dba o przewidywalność i stopniowanie bodźców, unikając przeciążania.

c) Wspieranie aktywności ruchowej

- Dzieci codziennie mają zapewnioną możliwość swobodnego ruchu oraz aktywności rozwijających układ przedsionkowy i proprioceptywny, takich jak:
 - zabawy równoważne,
 - wspinanie,
 - turlanie,
 - zmiany pozycji ciała.
- Personel nadzoruje aktywność, dbając o bezpieczeństwo, jednocześnie nie ograniczając naturalnej potrzeby ruchu.

d) Zapewnienie zróżnicowanych doświadczeń zmysłowych

- Personel umożliwia dzieciom kontakt z:
 - różnorodnymi fakturami i materiałami,
 - naturalnymi dźwiękami i zapachami,
 - przedmiotami o różnych właściwościach sensorycznych.
- Dziecko ma możliwość decydowania o udziale w danym doświadczeniu – aktywności nie są narzucane.

e) Organizowanie zabaw manipulacyjnych, wodnych i plastycznych

- Dzieci mają dostęp do zabaw polegających na:
 - przesypywaniu, przelewaniu, ugniataniu,
 - zabawach wodnych i piaskowych,
 - działaniach plastycznych i konstrukcyjnych.
- Materiały są dobierane w sposób bezpieczny i umożliwiający samodzielną eksplorację.

f) Korzystanie z pomocy sensorycznych i sali doświadczania świata

- Pomoc sensoryczna oraz sala doświadczania świata wykorzystywane są:
 - w sposób celowy i planowany,
 - z uwzględnieniem potrzeb dzieci,
 - w atmosferze spokoju i bezpieczeństwa.
- Pobyt w sali nie jest obowiązkowy; dziecko ma prawo odmówić.

g) Wspieranie regulacji emocji i wyciszenia

- Personel pomaga dzieciom regulować napięcie poprzez:
 - spokojną obecność,
 - przewidywalność działań,
 - proponowanie aktywności wyciszających (np. odpoczynek, ciche zabawy).

- Dzieci mają stały dostęp do miejsca wyciszenia.

h) Współpraca i reagowanie na potrzeby dzieci

- Personel reaguje na sygnały przeciążenia sensorycznego i modyfikuje działania.
- Współpracuje z rodzicami, dzieląc się obserwacjami dotyczącymi funkcjonowania sensorycznego dziecka.
- W razie potrzeby uwzględnia zalecenia specjalistów.

PODSUMOWANIE

Stosowanie elementów integracji sensorycznej w codziennej pracy personelu:

- wspiera samoregulację i dobrostan emocjonalny dzieci,
- sprzyja rozwojowi ruchowemu i poznawczemu,
- pomaga dzieciom lepiej funkcjonować w grupie,
- tworzy bezpieczne i przyjazne środowisko wychowawcze.

4. Towarzyszenie dziecku w eksploracji

Opiekunowie towarzyszą dzieciom podczas eksplorowania otoczenia, pozostając uważnymi obserwatorami. Dorosły:

- jest blisko, ale nie przejmuje kontroli,
- reaguje wtedy, gdy dziecko tego potrzebuje,
- nie wyręcza i nie przyspiesza działań dziecka.

Takie podejście wspiera:

- rozwój samodzielności,
- integrację sensoryczną,
- poczucie sprawczości i bezpieczeństwa.

Wskazówki metodyczne dla personelu

Personel żłobka towarzyszy dzieciom podczas poznawania otoczenia, przyjmując postawę uważnego, dostępnego i wspierającego dorosłego. Rolą opiekuna jest tworzenie bezpiecznych warunków do eksploracji oraz reagowanie na potrzeby dziecka w sposób adekwatny do jego możliwości rozwojowych.

a) Obecność dorosłego – bliskość bez przejmowania kontroli

- Opiekun pozostaje w zasięgu wzroku i działania dziecka, dbając o jego bezpieczeństwo.
- Dorosły nie steruje aktywnością dziecka i nie narzuca sposobu jej wykonania.
- Dziecko ma przestrzeń do samodzielnego podejmowania decyzji i wyborów.

b) Uważna obserwacja jako podstawa reagowania

- Personel obserwuje działania dziecka, jego zainteresowania, trudności i sygnały emocjonalne.
- Reakcja opiekuna następuje wtedy, gdy dziecko:
 - sygnalizuje potrzebę pomocy,
 - doświadcza trudności przekraczającej jego aktualne możliwości,
 - znajduje się w sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu.

- Obserwacja służy dostosowaniu wsparcia, a nie ocenie działań dziecka.

c) Wspieranie zamiast wyręczania

- Opiekun unika wyręczania dziecka w wykonywanych czynnościach.
- Pomoc ma charakter słowny, demonstracyjny lub polega na stworzeniu lepszych warunków do działania.
- Dorosły zachęca dziecko do samodzielnych prób, wzmacniając jego zaufanie do własnych możliwości.

d) Respektowanie tempa dziecka

- Personel pozwala dziecku działać w jego indywidualnym tempie, bez pośpiechu i presji czasu.
- Rozpoczęte aktywności nie są przerywane bez wyraźnej potrzeby.
- Dziecko decyduje, jak długo i w jaki sposób eksploruje dane zadanie lub materiał.

e) Bezpieczna przestrzeń do doświadczania

- Opiekunowie dbają o przygotowanie środowiska umożliwiającego swobodną eksplorację przy zapewnieniu bezpieczeństwa.
- Granice bezpieczeństwa są jasne, spokojnie komunikowane i konsekwentnie przestrzegane.
- Dorosły interweniuje jedynie wtedy, gdy działania dziecka mogą prowadzić do zagrożenia.

f) Wzmacnianie poczucia sprawczości

- Personel zauważa i nazywa wysiłek oraz działania dziecka, skupiając się na procesie, a nie efekcie.
- Dorosły unika nadmiernych pochwał oceniających; zamiast tego opisuje działania dziecka.
- Takie komunikaty wzmacniają poczucie kompetencji i sprawczości.

PODSUMOWANIE

Towarzyszenie dziecku w eksploracji sprzyja:

- rozwojowi samodzielności i ciekawości świata,
- integracji sensorycznej poprzez swobodne doświadczanie,
- budowaniu poczucia bezpieczeństwa i zaufania do dorosłego,
- wzmacnianiu poczucia sprawczości dziecka.

5. Aktywne słuchanie i komunikacja wspierająca

Komunikacja z dzieckiem opiera się na:

- nazywaniu emocji i doznań z ciała,
- komentowaniu działań (bez oceniania),
- zadawaniu prostych pytań wspierających myślenie przyczynowo-skutkowe.

Aktywne słuchanie:

- wspiera rozwój mowy,

- pomaga dziecku porządkować doświadczenia,
- obniża napięcie emocjonalne i sensoryczne.

Wskazówki metodyczne dla personelu

Personel żłobka stosuje aktywne słuchanie i komunikację wspierającą jako podstawowe narzędzia budowania relacji, wspierania rozwoju mowy oraz regulacji emocjonalnej dziecka. Komunikacja jest dostosowana do wieku, możliwości rozwojowych oraz aktualnego stanu emocjonalnego dziecka. W codziennym funkcjonowaniu żłobka przewidziane są także aktywności polegające na wspólnym czytaniu książek, oglądaniu książeczek obrazkowych oraz słuchaniu krótkich tekstów, wierszyków i opowiadań, dostosowanych do wieku dzieci, jako naturalna forma kontaktu z językiem i budowania zainteresowania książką.

a) Uważna obecność i dostępność dorosłego

- Opiekun kieruje na dziecko swoją uwagę, utrzymując kontakt wzrokowy i dostosowując poziom ciała (np. pochylając się).
- Dorosły komunikuje się w sposób spokojny, jasny i czytelny.
- W momentach intensywnych emocji priorytetem jest **bycie obok dziecka**, a nie natychmiastowe wyjaśnianie czy instruowanie.

b) Nazywanie emocji i doznań z ciała

- Personel pomaga dziecku rozpoznawać i nazywać emocje oraz sygnały płynące z ciała („Widzę, że jesteś zły”, „Twoje ciało jest bardzo zmęczone”).
- Emocje dziecka są akceptowane i normalizowane – dorosły nie neguje uczuć ani ich nie bagatelizuje.
- Nazywanie emocji odbywa się bez oceniania i interpretacji intencji dziecka.

c) Komentowanie działań bez oceniania

- Opiekun opisuje to, co dziecko robi, używając komunikatów faktograficznych („Układasz klocki jeden na drugim”).
- Personel unika ocen, porównań i etykietowania.
- Komentarze skupiają się na procesie działania, a nie na efekcie końcowym.

d) Wspieranie myślenia przyczynowo-skutkowego

- Dorosły zadaje proste, otwarte pytania dostosowane do możliwości językowych dziecka (np. „Co się stanie, gdy...?”, „Co było najpierw?”).
- Pytania mają charakter zapraszający do myślenia, a nie sprawdzający wiedzę.
- Personel pozwala dziecku na czas odpowiedzi, akceptując także komunikację niewerbalną.

e) Obniżanie napięcia emocjonalnego i sensorycznego

- Aktywne słuchanie wykorzystywane jest szczególnie w sytuacjach trudnych lub nowych.
- Opiekun reaguje na sygnały przeciążenia poprzez:
 - spokojny ton głosu,
 - uproszczenie komunikatów,
 - zapewnienie przewidywalności i bliskości.
- Komunikacja wspiera wyciszenie i ponowne poczucie bezpieczeństwa.

f) Wspieranie rozwoju mowy

- Personel dostarcza dziecku bogatego, ale adekwatnego językowo modelu komunikacji.
- Wypowiedzi opiekuna są krótkie, poprawne językowo i powtarzalne.
- Dorosły rozszerza wypowiedzi dziecka, nadając im znaczenie i kontekst („Tak, to jest duży czerwony samochód”).

PODSUMOWANIE

Aktywne słuchanie i komunikacja wspierająca:

- wzmacniają relację dziecko–dorosły,
- sprzyjają rozwojowi mowy i myślenia,
- pomagają dziecku porządkować doświadczenia,
- obniżają napięcie emocjonalne i sensoryczne,
- budują poczucie bycia zauważonym i zrozumianym.

6. Elastyczne włączanie się i wycofywanie z aktywności

Opiekun:

- **włącza się do zabawy**, gdy dziecko potrzebuje wsparcia emocjonalnego, regulacyjnego lub inspiracji,
- **wycofuje się**, gdy dziecko osiąga gotowość do samodzielnego działania.

Takie podejście jest spójne zarówno z Pozytywną Dyscypliną, jak i pedagogiką Montessori.

a) Rozpoznawanie potrzeby włączenia się do aktywności

- Opiekun obserwuje sygnały dziecka wskazujące na potrzebę wsparcia, takie jak:
 - trudność w rozpoczęciu zabawy,
 - oznaki frustracji lub napięcia emocjonalnego,
 - potrzeba regulacji lub kontaktu z dorosłym,
 - brak pomysłu na działanie.
- Włączenie się do zabawy ma na celu **udzielenie wsparcia**, a nie przejęcie kontroli nad aktywnością.

b) Wspierające włączanie się do zabawy

- Dorosły włącza się do aktywności w sposób delikatny i zapraszający, np.:
 - bawi się równolegle,
 - modeluje możliwe sposoby działania,
 - nazywa emocje i działania dziecka,
 - oferuje inspirację lub pomysł.
- Opiekun unika narzucania własnych rozwiązań i tempa działania.

c) Wspieranie regulacji emocjonalnej i sensorycznej

- W sytuacjach przeciążenia dorosły pomaga dziecku:
 - uspokoić się,
 - obniżyć poziom napięcia,
 - wrócić do równowagi emocjonalnej.

- Po ustabilizowaniu stanu dziecka opiekun stopniowo wycofuje swoją aktywność.

d) Rozpoznawanie gotowości do samodzielności

- Personel zwraca uwagę na oznaki gotowości dziecka do samodzielnego działania, takie jak:
 - zaangażowanie w aktywność,
 - koncentracja,
 - samodzielne podejmowanie decyzji,
 - brak potrzeby korzystania z pomocy dorosłego.
- Moment wycofania jest dostosowany do indywidualnego tempa dziecka.

e) Wycofywanie się bez przerywania aktywności

- Opiekun wycofuje się w sposób dyskretny i spokojny:
 - ogranicza swoją aktywność,
 - przestaje proponować rozwiązania,
 - pozostaje w roli uważnego obserwatora.
- Wycofanie nie oznacza braku dostępności – dorosły pozostaje w pobliżu.

f) Zapewnianie poczucia bezpieczeństwa

- Dziecko ma świadomość, że dorosły jest dostępny w razie potrzeby.
- Opiekun komunikuje gotowość do pomocy w sposób niewerbalny lub słowny („Jestem obok”).
- Takie podejście wzmacnia poczucie bezpieczeństwa i sprawczości dziecka.

PODSUMOWANIE

Elastyczne włączanie się i wycofywanie z aktywności:

- wspiera rozwój samodzielności i koncentracji,
- sprzyja regulacji emocjonalnej i sensorycznej,
- wzmacnia poczucie sprawczości dziecka,
- buduje bezpieczną i wspierającą relację z dorosłym.

7. Wzbogacanie środowiska edukacyjno-sensorycznego

Dzieci mają dostęp do:

- naturalnych materiałów (drewno, tkaniny, woda),
- pomocy manipulacyjnych i sensorycznych,
- materiałów montessoriańskich występujących w ograniczonej liczbie egzemplarzy.

Opiekun:

- proponuje materiały jako zaproszenie do działania,
- nie zmusza dziecka do korzystania z nich,
- respektuje wybory i tempo rozwoju dziecka.

Wskazówki metodyczne dla personelu

Personel żłobka świadomie przygotowuje i wzbogaca środowisko edukacyjno-sensoryczne, traktując je jako istotny element wspierający rozwój dziecka. Otoczenie pełni funkcję „trzeciego nauczyciela”, zapraszającego dzieci do samodzielnej aktywności, eksploracji i doświadczania.

a) Dobór materiałów i pomocy

- Dzieci mają stały dostęp do:
 - naturalnych materiałów (drewno, tkaniny, woda, materiały przyrodnicze),
 - pomocy manipulacyjnych i sensorycznych,
 - materiałów montessoriańskich w **ograniczonej liczbie egzemplarzy**.
- Materiały są dobierane z uwzględnieniem wieku, możliwości rozwojowych oraz wrażliwości sensorycznej dzieci.

b) Estetyka, porządek i przewidywalność

- Personel dba o:
 - uporządkowanie przestrzeni,
 - estetyczną prezentację materiałów,
 - stałe miejsca przechowywania pomocy.
- Porządek w otoczeniu sprzyja koncentracji, poczuciu bezpieczeństwa oraz samodzielności dzieci.

c) Proponowanie materiałów jako zaproszenie do działania

- Opiekunowie prezentują nowe materiały w sposób spokojny i nienarzucający.
- Materiały są udostępniane dzieciom jako **zaproszenie do eksploracji**, a nie obowiązek.
- Dorosły obserwuje reakcje dzieci i respektuje ich decyzję o podjęciu lub niepodjęciu aktywności.

d) Respektowanie wyborów dziecka

- Dziecko ma prawo wyboru materiału, czasu trwania aktywności oraz sposobu działania.
- Personel nie zmusza dziecka do korzystania z proponowanych pomocy.
- Tempo i sposób eksplorowania są dostosowane do indywidualnych możliwości dziecka.

e) Ograniczenie liczby materiałów

- Personel świadomie ogranicza liczbę dostępnych materiałów, aby:
 - nie przeciążać dzieci bodźcami,
 - wspierać koncentrację i dłuższe zaangażowanie,
 - ułatwiać dzieciom dokonywanie wyborów.
- Rotacja materiałów odbywa się w oparciu o obserwację zainteresowań dzieci.

f) Obserwacja i modyfikacja środowiska

- Opiekunowie regularnie obserwują, w jaki sposób dzieci korzystają z dostępnych materiałów.
- Na podstawie obserwacji:
 - modyfikują układ przestrzeni,
 - wprowadzają nowe pomoce lub wycofują te, które nie sprzyjają zaangażowaniu.
- Zmiany w środowisku są wprowadzane stopniowo i z poszanowaniem potrzeby przewidywalności.

g) Bezpieczeństwo i odpowiedzialność

- Personel zapewnia, że wszystkie materiały są:
 - bezpieczne,
 - dostosowane do wieku dzieci,
 - regularnie sprawdzane i utrzymywane w dobrym stanie.
- Zasady korzystania z materiałów są komunikowane dzieciom w sposób jasny i spokojny.

PODSUMOWANIE

Wzbogacanie środowiska edukacyjno-sensorycznego:

- wspiera samodzielność i aktywność własną dziecka,
- sprzyja regulacji sensorycznej i koncentracji,
- zachęca do eksploracji i twórczego działania,
- buduje poczucie bezpieczeństwa i sprawczości.

8. Pomaganie dzieciom w rozumieniu świata

Opiekunowie wspierają dzieci w:

- rozumieniu związków przyczynowo-skutkowych,
- porządkowaniu wydarzeń w czasie,
- nazywaniu obserwowanych zjawisk,
- przewidywaniu następstw działań.

To podejście wzmacnia rozwój poznawczy, logiczne myślenie oraz integrację doświadczeń sensorycznych.

Wskazówki metodyczne dla personelu

Personel żłobka wspiera dzieci w poznawaniu i rozumieniu otaczającego świata poprzez codzienne doświadczenia, zabawę oraz uważne towarzyszenie. Dorośli pomagają dzieciom nadawać znaczenie przeżywanym sytuacjom, łącząc doświadczenia sensoryczne z rozwojem poznawczym.

a) Wspieranie rozumienia związków przyczynowo-skutkowych

- Opiekunowie zwracają uwagę dzieci na zależności wynikające z podejmowanych działań („Gdy naciskasz mocniej, woda leje się szybciej”).
- Dorosły **nie testuje wiedzy**, lecz wspólnie z dzieckiem odkrywa zależności.
- Związki przyczynowo-skutkowe są omawiane w sposób prosty i adekwatny do wieku dziecka.

b) Porządkowanie wydarzeń w czasie

- Personel pomaga dzieciom dostrzegać kolejność zdarzeń („Najpierw umyjemy ręce, potem zjemy obiad”).
- Codzienne rutyny i rytuały wykorzystywane są do budowania poczucia czasu i przewidywalności.
- Opiekunowie zapowiadają zmiany i przejścia między aktywnościami.

c) Nazywanie obserwowanych zjawisk

- Dorosły opisuje dzieciom to, co widzą, słyszą i doświadczają („Słyszysz głośny dźwięk”, „Ta woda jest zimna”).
- Nazywanie obejmuje zarówno zjawiska przyrodnicze, jak i codzienne sytuacje.
- Komunikaty są krótkie, konkretne i pozbawione ocen.

d) Zachęcanie do przewidywania następstw

- Opiekunowie zadają proste pytania wspierające przewidywanie („Co się stanie, gdy wrzucisz klocek do wody?”).
- Dziecko ma przestrzeń do snucia własnych przypuszczeń i sprawdzania ich w działaniu.
- Dorosły akceptuje każdy etap rozumowania dziecka, nie oczekując „prawidłowych” odpowiedzi.

e) Łączenie doświadczeń sensorycznych z poznawczymi

- Personel pomaga dzieciom integrować doznania zmysłowe z myśleniem, opisując i porządkując doświadczenia.
- Dzieci zachęcane są do obserwowania zmian w swoim ciele i otoczeniu.

f) Wspieranie ciekawości i wytrwałości poznawczej

- Opiekunowie wzmacniają naturalną ciekawość dzieci poprzez zadawanie pytań otwartych i wspólne odkrywanie.
- Dziecko otrzymuje czas i przestrzeń na powtarzanie doświadczeń i eksperymentowanie.
- Dorosły docenia wysiłek poznawczy dziecka, skupiając się na procesie odkrywania.

g) Spokojne tempo i adekwatna komunikacja

- Personel dostosowuje tempo przekazu do możliwości dziecka.
- Unika nadmiaru informacji i przeciążania bodźcami.
- Komunikacja sprzyja poczuciu bezpieczeństwa oraz skupieniu.

PODSUMOWANIE

Pomaganie dzieciom w rozumieniu świata:

- wzmacnia rozwój poznawczy i logiczne myślenie,
- sprzyja integracji doświadczeń sensorycznych i emocjonalnych,
- rozwija ciekawość, uważność i wytrwałość,
- wspiera dziecko w budowaniu spójnego obrazu rzeczywistości.

PODSUMOWANIE

Model pracy żłobka opiera się na harmonijnym połączeniu:

- **Pozytywnej Dyscypliny** – jako podstawy relacji i wychowania,
- **metodyki Montessori** – wspierającej samodzielność i wewnętrzną motywację,
- **integracji sensorycznej** – jako wsparcia regulacji emocjonalnej i rozwoju układu nerwowego.

Tak zintegrowany model pracy zapewnia dzieciom bezpieczne, przewidywalne i wspierające środowisko, sprzyjające harmonijnemu rozwojowi oraz budowaniu fundamentów dalszej edukacji.

V. HARMONOGRAM DNIA

(stałe i zmienne elementy dnia)

ZAŁOŻENIA OGÓLNE

- harmonogram ma **stałą strukturę**, co daje dzieciom poczucie bezpieczeństwa,
- poszczególne aktywności mają **elastyczny czas trwania** – dostosowany do potrzeb dzieci,
- czynności pielęgnacyjne (przewijanie, mycie) odbywają się **indywidualnie – według potrzeb dziecka**,
- odpoczynek jest **prawem dziecka**, z możliwością wyboru formy,
- dzieci uczą się poprzez **obserwację siebie nawzajem, swobodną zabawę i działanie**,
- harmonogram jest **udostępniany rodzicom**.

HARMONOGRAM DNIA

6.30 / 7.00 – 7.45 | Początek dnia – schodzenie się dzieci

Stale elementy:

- przyjmowanie dzieci, indywidualne powitanie,
- wspólne zabawy w grupie łączonej,
- rozmowy z rodzicami, pożegnania.
- zabawy swobodne (*zabawy swobodne, doświadczenia codzienne*)

Zmienne elementy:

- zabawy swobodne w strefach rozwoju (sensoryczna, manipulacyjna, konstrukcyjna, wyciszenia),
- aktywności zgodne z zainteresowaniami dzieci.

7.45 – 8.00 | Czynności higieniczne

Stale elementy:

- mycie rąk, przygotowanie do śniadania,
- spokojny rytm, brak pośpiechu.

Zmienne elementy:

- przewijanie i czynności pielęgnacyjne wg indywidualnych potrzeb.

8.00 – 8.30 | Śniadanie

Stale elementy:

- wspólny posiłek w spokojnej atmosferze,
- zachęcanie do samodzielności.

Zmienne elementy:

- tempo jedzenia,
- ilość spożywanego posiłku zgodnie z potrzebami dziecka.

8.30 – 9.20 | Aktywności poranne / pobyt na świeżym powietrzu

Stale elementy:

- zabawy ogólnorozwojowe i edukacyjne,
- spacerowanie lub zabawa na świeżym powietrzu,
- zabawy ogólnorozwojowe, sensoryczne, ruchowe (*zabawy edukacyjne, sensoryczne, ruchowe*)

Zmienne elementy:

- aktywności sensoryczne, ruchowe, manipulacyjne,
- stopień trudności dostosowany do poziomu rozwoju dzieci.

9.40 – 10.20 | Zabawy edukacyjne / czytanie

Stale elementy:

- zabawy rozwijające różne sfery rozwoju,
- kontakt z książką,
- zabawy edukacyjne, czytanie (*zabawy edukacyjne, twórcze, językowe*)

Zmienne elementy:

- praca w małych grupach,
- aktywności Montessori i sensoryczne według wyboru dzieci.

10.20 – 10.40 | Czynności higieniczne

Stale elementy:

- przygotowanie do obiadu.

Zmienne elementy:

- przewijanie i pielęgnacja wg potrzeb.

10.40 – 11.00 | Obiad – zupa

Stale elementy:

- spokojny posiłek,
- wspieranie samodzielnego jedzenia.

11.00 – 13.00 | Odpoczynek / leżakowanie

Stale elementy:

- wyciszenie całej grupy,

- rytuały sprzyjające odpoczynkowi,
- odpoczynek (*doświadczenia codzienne, regulacja emocji*)

Zmienne elementy:

- różne formy odpoczynku:
 - leżenie na łóżeczku lub materacu,
 - wyciszenie w kącie relaksu,
 - spokojna aktywność dla dzieci, które nie śpią.

13.00 – 13.30 | Czynności higieniczne po odpoczynku

Stale elementy:

- toaleta, mycie rąk,
- spokojne tempo, indywidualne podejście.

13.30 – 14.00 | Obiad – drugie danie

Stale elementy:

- wspólny posiłek.

14.00 – 16.00 / 16.30 | Popołudniowe aktywności i zakończenie dnia

Stale elementy:

- zabawy dowolne, zabawy na świeżym powietrzu (*zabawy swobodne, symboliczne, społeczne*),
- podwieczorek,
- odbiór dzieci, pożegnania

Zmienne elementy:

- zabawy na świeżym powietrzu,
- spokojne aktywności sensoryczne,
- działania dostosowane do liczby i potrzeb dzieci pozostających w żłobku.

PODSUMOWANIE

Harmonogram dnia w Żłobku Publicznym w Bożkowie:

- łączy **stałość i przewidywalność z elastycznością**,
- respektuje potrzeby rozwojowe, emocjonalne i sensoryczne dzieci,
- wspiera samodzielność (Montessori), samoregulację (Pozytywna Dyscyplina) i dobrostan dziecka,
- tworzy bezpieczne ramy dla codziennego funkcjonowania dzieci i współpracy z rodzicami.

**VI. PLANOWANE AKTYWNOŚCI DZIECI W ŻŁOBKU PUBLICZNYM
W BOŻKOWIE**

Aktywności dzieci w żłobku mają charakter **codziennych, powtarzalnych doświadczeń**, które budują rytm dnia, dają dzieciom poczucie bezpieczeństwa i przewidywalności oraz wspierają ich rozwój emocjonalny, społeczny i poznawczy. To właśnie codzienne czynności – zabawa, posiłki, odpoczynek, pielęgnacja – stanowią podstawę wczesnej edukacji i wychowania.

Zabawa traktowana jest jako **kluczowy sposób uczenia się dziecka**, a nie narzędzie do osiągania celów narzuconych przez dorosłych. Dzieci są aktywnymi uczestnikami swojego rozwoju – eksplorują, doświadczają, obserwują siebie nawzajem, naśladują, eksperymentują i tworzą relacje.

Codzienne doświadczenia i ich charakter kształtują kulturę miejsca, budują atmosferę wychowawczą oraz wspierają rozwój kompetencji emocjonalnych, społecznych, poznawczych i ruchowych. Dzięki nim dzieci rozwijają samodzielność, samoświadomość, wytrwałość, empatię, zdolność do współpracy oraz motywację do aktywnego uczestniczenia w życiu grupy.

1. Doświadczenia codzienne jako fundament aktywności

Doświadczenia codzienne obejmują czynności wpisane w naturalny rytm dnia dziecka, takie jak:

- schodzenie się dzieci i powitania,
- czynności higieniczne i pielęgnacyjne,
- wspólne posiłki,
- odpoczynek i sen,
- pożegnania i odbiór dzieci.

Są one realizowane w atmosferze spokoju, uważności i szacunku dla indywidualnych potrzeb dziecka. Stałe momenty dnia dają dzieciom poczucie bezpieczeństwa wynikające z harmonijnego, powtarzalnego schematu.

2. Zabawa jako główna forma aktywności dziecka

Zabawa stanowi **kluczową formę aktywności i uczenia się dziecka w wieku żłobkowym**. Jest traktowana jako naturalny sposób doświadczania świata, a nie narzędzie do realizacji narzuconych celów dydaktycznych.

Poprzez zabawę dzieci:

- eksplorują otoczenie,
- eksperymentują i testują swoje pomysły,
- naśladują innych,
- rozwijają wyobraźnię i kreatywność,
- budują relacje społeczne,
- przetwarzają doświadczenia, również te trudne.

Zabawa daje dzieciom radość, poczucie sprawczości i wpływu, a jej znaczenie tkwi przede wszystkim w samej aktywności, a nie w efekcie końcowym.

3. Zabawy swobodne

Codziennie zapewnia się dzieciom czas i przestrzeń do:

- swobodnego wyboru aktywności,
- zabaw manipulacyjnych, konstrukcyjnych, sensorycznych,
- zabaw równoległych i spontanicznych interakcji z innymi dziećmi,

- obserwowania działań rówieśników i uczenia się przez naśladownictwo.

Zabawy swobodne umożliwiają dzieciom działanie we własnym tempie, zgodnie z indywidualnymi zainteresowaniami i potrzebami rozwojowymi.

4. Zabawy edukacyjne wspierające wszechstronny rozwój

W ciągu dnia proponowane są zabawy edukacyjne obejmujące różne obszary rozwoju dziecka:

- rozwój emocjonalny i społeczny,
- rozwój poznawczy i językowy,
- rozwój ruchowy (motoryka duża i mała),
- rozwój sensoryczny,
- rozwój samodzielności i koncentracji.

Aktywności te mają charakter zabawowy, są elastyczne, a ich poziom trudności dostosowywany jest do możliwości rozwojowych dzieci. Dzieci mogą uczestniczyć w nich w różnym stopniu, mając możliwość wyboru i obserwowania innych.

5. Zabawy sensoryczne i badawcze

Istotnym elementem planowanych aktywności są zabawy sensoryczne i eksploracyjne, takie jak:

- zabawy wodą, piaskiem i materiałami naturalnymi,
- kontakt z różnymi fakturami, dźwiękami i zapachami,
- manipulowanie przedmiotami o zróżnicowanych właściwościach.

Zabawy te wspierają integrację sensoryczną, regulację napięcia emocjonalnego oraz rozwój poznawczy dziecka poprzez bezpośrednie doświadczanie.

6. Zabawy ruchowe i aktywność na świeżym powietrzu

Codziennie organizowane są:

- zabawy ruchowe w sali i na świeżym powietrzu,
- spacer,
- swobodna aktywność ruchowa na placu zabaw.

Aktywności te sprzyjają rozwojowi sprawności fizycznej, koordynacji ruchowej, świadomości ciała oraz wpływają pozytywnie na samopoczucie dzieci.

7. Zabawy twórcze i artystyczne

Dzieci mają możliwość wyrażania siebie poprzez:

- działania plastyczne,
- aktywności muzyczne i rytmiczne,
- ruch przy muzyce,
- swobodną ekspresję twórczą.

Zabawy twórcze traktowane są jako forma ekspresji emocji i przeżyć dziecka, a nie jako zadania ukierunkowane na efekt.

8. Zabawy symboliczne i tematyczne

Stopniowo, wraz z rozwojem dzieci, w planowanych aktywnościach pojawiają się zabawy:

- tematyczne i naśladowcze,
- z wykorzystaniem lalek, rekwizytów i przedmiotów codziennego użytku,
- odgrywanie prostych scenek z życia codziennego.

Zabawy symboliczne wspierają rozwój emocjonalny, społeczny, językowy oraz umiejętność rozumienia ról społecznych.

9. Zabawa jako narzędzie regulacji emocji i budowania relacji

Podczas zabawy dzieci:

- uczą się rozpoznawać i regulować swoje emocje,
- doświadczają współpracy i dzielenia się,
- uczą się uwzględniania perspektywy innych,
- budują poczucie wspólnoty i przynależności do grupy.

Opiekunowie towarzyszą dzieciom w zabawie, wspierając je poprzez uważną obecność, obserwację i reagowanie w razie potrzeby, zgodnie z zasadami Pozytywnej Dyscypliny.

PODSUMOWANIE

Planowane aktywności w Żłobku Publicznym w Bożkowie opierają się na codziennych doświadczeniach i zabawie jako podstawowej formie uczenia się dziecka. Tworzą one spójną całość wspierającą:

- harmonijny rozwój dzieci,
- poczucie bezpieczeństwa i stabilności,
- samodzielność i sprawczość,
- dobrostan emocjonalny i społeczny.

Tak zaplanowane aktywności sprzyjają budowaniu pozytywnej atmosfery wychowawczej oraz przygotowują dzieci do kolejnych etapów edukacyjnych.

Aktywność	Stosowane metody pracy	Miejsce w harmonogramie dnia
1. Doświadczenia codzienne jako fundament aktywności	Pozytywna Dyscyplina (rutyny, przewidywalność), Montessori (samodzielność), uważne towarzyszenie	Schodzenie się dzieci, czynności higieniczne, posiłki, odpoczynek, pożegnania
2. Zabawa jako główna forma aktywności dziecka	Pozytywna Dyscyplina (nauka przez relację), Montessori (aktywność własna), obserwacja i towarzyszenie	Cały dzień – wszystkie bloki aktywności
3. Zabawy swobodne	Montessori (swobodny wybór), integracja sensoryczna, obserwacja dziecka	Poranki, popołudnia, schodzenie się dzieci, zabawy poobiednie
4. Zabawy edukacyjne wspierające wszechstronny rozwój	Montessori (materiał rozwojowy), PD (wspieranie kompetencji), praca w małych grupach	Bloki poranne i przedpołudniowe, zabawy edukacyjne
5. Zabawy sensoryczne i badawcze	Integracja sensoryczna, Montessori (eksploracja), towarzyszenie dziecku	Zabawy poranne, czas swobodny, sala doświadczania świata, aktywności tematyczne
6. Zabawy ruchowe i aktywność na świeżym powietrzu	Integracja sensoryczna, aktywność ruchowa, obserwacja i bezpieczeństwo	Poranne bloki aktywności, spacer, plac zabaw, popołudnia
7. Zabawy twórcze i artystyczne	Montessori (ekspresja własna), PD (akceptacja procesu), integracja sensoryczna	Zabawy edukacyjne, aktywności popołudniowe, działania tematyczne
8. Zabawy symboliczne i tematyczne	Pozytywna Dyscyplina (relacje społeczne), Montessori (naśladowanie życia codziennego)	Zabawy swobodne, zabawy poobiednie, aktywności popołudniowe
9. Zabawa jako narzędzie regulacji emocji i budowania relacji	Pozytywna Dyscyplina (samoregulacja, empatia), bezpieczna relacja dorosły–dziecko	Cały dzień, szczególnie zabawy swobodne, odpoczynek, sytuacje trudne

/Z up. Wójta Anna Zawisłak – Zastępca Wójta/